

ser. I betænkning nr. 1099/1987 om strafferammer og prøveløsladelse som lå til grund for lovændringen, udtalte Straffelovrådet om udmålingsspørgsmålet, at man hverken kunne anbefale en almindelig strafskærpelse eller en betydelig reduktion i sanktionsniveauet i voldssager. Derimod pegede rådet på en større nuancering i strafudmålingen.

I bemærkningerne til lovforslaget tilsluttede justitsministeren sig den opfattelse, at der burde ske en større nuancering af strafudmålingen, således at straffene i de grovere tilfælde inden for normalområdet skærpedes.

En i juli 1991 offentliggjort undersøgelse af sanktionsniveauet i voldssager, som Rigsadvokaten har udarbejdet på grundlag af 235 landsretsdomme, viser imidlertid, at der ikke er belæg for at antage, at der siden lovændringen er sket en generel skærpelse af straffniveauet i voldssager. Der er næppe heller grundlag for at antage, at straffniveauet i de grovere voldssager indenfor normalområdet er blevet skærpet væsentligt. Derimod tyder meget på, at der er sket en mildnelse af straffniveauet i de mindre alvorlige voldssager.

På denne baggrund finder Justitsministeriet, at det må anses for væsentligt at fastholde de retningslinier, der nu er fastlagt i Højesterets praksis. I overensstemmelse med forsøgsordningens forudsætninger og i forlængelse af forarbejderne til straffelovsændringen i 1989 er det således Justitsministeriets opfattelse, at anvendelse af samfundstjeneste i voldssager kun kan komme på tale i særlige tilfælde. De samme betragtninger gør sig gældende med hensyn til røveri, narkotikaforbrydelser, sædelighedsforbrydelser m.v.

6.4. Nægtelse af civil værnepligt.

I betænkningen fra 1977 om »Alternativer til frihedsstraf« blev det nævnt, at samfundstjeneste må anses for en meget nærliggende sanktion over for værnepligtige, der i dag idømmes frihedsstraf for totaldeblivelse efter indkaldelse til tjeneste. Problemstillingen blev ikke nævnt i forarbejderne til forsøgsordningen.

Spørgsmålet om anvendelse af samfundstjeneste i denne type sager har i retspraksis givet anledning til adskillige retsafgørelser. Men Højesteretsdomme fra 1987, 1988 og 1989 og senest fra 16. oktober 1991 har dog alle resulteret i, at Højesteret har fastsat ubetinget frihedsstraf som sanktion over for værnepligtige, som nægter at udføre civilt arbejde.

Der bør efter Straffelovrådets opfattelse ikke i forarbejder til lovregler om samfundstjeneste ligge noget, der kan opfattes som en begrænsning i domsto-

lenes adgang til at skønne over, om en dom til samfundstjeneste bør træde i stedet for en frihedsstraf svarende til den resterende tjenestetid. Straffelovrådet finder i øvrigt, at man kan gå et skridt videre og tilråde, at denne fremgangsmåde vælges i videst muligt omfang, når forholdene i de enkelte tilfælde ikke taler imod den.

Straffelovrådet finder ikke, at en sådan praksis i de typiske tilfælde af samvittighedsbegrundet nægtelse vil føre til en følelig svækkelse af de værnepligtiges villighed til at aftjene værnepligt eller udføre civilt arbejde.

Der henvises til betænkningen, s. 99-102.

Indenrigsministeriet og Forsvarsministeriet har på baggrund af en høring over samfundstjenestebetænkningen bl.a. udtalt:

«Ministerierne kan ikke tilslutte sig Straffelovrådets anbefaling af, at nægtelse i almindelighed af at gøre værnepligtstjeneste i videst muligt omfang kun bør medføre dom til samfundstjeneste – på maksimalt 240 timer – når forholdene i de enkelte tilfælde ikke taler imod den.

Ministerierne finder, at det kan virke stødende på den almindelige retsbevidsthed, hvis nogle værnepligtige idømmes den korte samfundstjeneste, mens andre værnepligtige må gøre fuld værnepligtstjeneste. De 240 timer svarer til ca. 1 1/2 måneders tjeneste med en normal arbejdsdag. En normal værnepligtstjeneste på 6, 9 eller 12 måneder udgør ca. 970, 1455 og 1940 timer.

Efter ministeriernes opfattelse må værnepligtige, der af samvittighedsmæssige grunde nægter at gøre tjeneste i forsvaret eller civilforsvaret, søge om overførelse til civilt arbejde efter bestemmelserne i lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde. Dette gælder også for værnepligtige Jehovas Vidner.«

Justitsministeriet kan tilslutte sig Indenrigs- og Forsvarsministeriets synspunkter, og Justitsministeriet må derfor ligeledes tage afstand fra Straffelovrådets anbefaling af at anvende samfundstjeneste over for værnepligtige, der nægter at gøre værnepligtstjeneste. Hensynet til de personer, der af samvittighedsgrunde ikke ønsker at aftjene værnepligt, kan efter Justitsministeriets opfattelse, varetages ved at henvise denne personkreds til at opfylde værnepligten gennem civilt arbejde. Hermed varetages tillige et lighedshensyn i forhold til de værnepligtige, der gør fuld almindelig værnepligtstjeneste.

6.5. Spiritus- og promillekørsel.

Den arbejdsgruppe, som i september 1980 afgav indstilling om forsøgsordningen, afviste ud fra kapa-